

An 'outstretched hand' for 'stressed out' nation

Source sheet for KYR shiur by Menachem Leibtag, TSC - www.tanach.org

INTRO

-Moshe Rabeinu questions God's plan- after first failure:

שמות ה, כב וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה, וַיֹּאמֶר: אֲדֹנָי, לָמָּה הִרְעִיתָה לָעַם הַזֶּה--לָמָּה זֶה, שְׁלַחְתָּנִי. ה, כג וַיִּמָּאֵז בְּאֵתִי אֶל-פְּרַעֲהוּ, לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ, הֲרַע, לָעַם הַזֶּה; וְהִצַּל לֹא-הִצַּלְתָּ, אֶת-עַמְּךָ. ו, א וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה, עֲתָה תֵרָאֶה, אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפְרַעֲהוּ: **כִּי בִיד חֲזָקָה, יִשְׁלַחֶם, וּבִיד חֲזָקָה, יִגְרָשִׁם מֵאֶרְצוֹ.**

A. The Contradiction in Moshe's Assignment - a Hoax? [Shmot 3:16-18]

1) To Bnei Yisrael - Take them to the Promised Land

טו וַיֹּאמֶר עוֹדֵאֱלֹהִים אֶל-מֹשֶׁה... לָךְ וְאִסַּפְתָּ אֶת זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם... אֲעֵלֶה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם אֶל-אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהִחַתִּי וְהֶאֱמַרְי וְהִפְרִזִי - אֶל-אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

2) To Pharaoh - Demand a 3 day journey to worship God:

יח... וּבֹאֲתָ אֶתְּהָ וּזְקַנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרָיִים נִקְרָה עָלֵינוּ וְעִתָּה נֵלְכָה-נָא דֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבַּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ.

B. Moshe's consistent demand to Pharaoh - 3 days... [5:1-3]

ה, א: וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל-פְּרַעֲהוּ כֹה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַח אֶת-עַמִּי וַיְחַגּוּ לִי בַמִּדְבָּר: ב וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהוּ מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת-יִשְׂרָאֵל. ג וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרָיִם נִקְרָא עָלֵינוּ נֵלְכָה-נָא דֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבַּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ - פְּנִי-פְנֹעֵנוּ בְּדַבָּר אוֹ בַחֲרֹב:

See also before each Plague: Shmot 7:14; 7:26; 8:16; 9:1; 9:13; & 10:3

ה'... שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר: שְׁלַח אֶת-עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי

C. Pharaoh gives in - each time a little bit more...

פרק ח' כא ויקרא פרעה אל־מֹשֶׁה וְלֹא־הָרַן וַיֹּאמֶר לְכוּ
זָבְחוּ לֵאלֹהֵיכֶם בְּאֶרֶץ: כב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נִכּוֹן לַעֲשׂוֹת בֵּן
כִּי תֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח אֶת־תֹּעֲבַת
מִצְרַיִם לְטַעֲנֵיהֶם וְלֹא יִסְקֻלְנוּ: כג דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים גִּלְךָ
בַּמִּדְבָּר וְזָבְחָנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר יֹאמֵר אֱלֹהֵינוּ:

D. Pharaoh's servants plea - Let them GO - to worship! Shmot 10:7-9

י' ז וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פֶרְעָה אֵלָיו עַד־מָתִי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ
שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֵטֵרִם תִּדַע כִּי
אָבְדָה מִצְרַיִם: ח וַיּוֹשֵׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פֶּרְעָה
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ עֲבָדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי הַהֹלְכִים:

[Does Moshe give reasons or 'excuses'?]

ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעַרְיָנוּ וּבְזַקְנֵינוּ גִלְךָ בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצֹאֲנֵנוּ
וּבְבָקָרֵנוּ גִלְךָ... י' א לא כֵּן לְכוּ־נָא הַגְּבֵרִים וְעַבְדוּ אֶת־יְהוָה ..

E. The last negotiations: Everything or nothing Shmot 10:24-26

כד ויקרא פרעה אל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עֲבָדוּ אֶת־יְהוָה רַק
צֹאֲנֵכֶם וּבְקָרְכֶם יֵצֵג גַּם־טַפְכֶם יִלְךָ עִמָּכֶם: כה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
גַּם־אֲתָה תִתֵּן בְּיַדְנוּ זָבָחִים וְעֹלֹת... כו וְגַם־מִקְנֵנוּ יִלְךָ עִמָּנוּ
לֹא תִשָּׂא רַסְסָה כִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לְעַבְד לַאֲת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֲנִיחֵנוּ
לְא־יָדַע מִה־נִּעֲבַד אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֵנוּ שָׁמָּה:

F. * THE EXODUS *- to freedom, or to worship Shmot 12:29-36

י"ב כט וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהִי הַכָּה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם -
לא ויקרא למֹשֶׁה וְלֹא־הָרַן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי
גַם־אֲתָם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְכוּ עֲבָדוּ אֶת־יְהוָה כְּדַבַּרְכֶּם.
לב גַּם־צֹאֲנֵכֶם גַּם־בְּקָרְכֶם קָחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וְלְכוּ
וּבִרְכַתֶּם גַּם־אֲתִי: [Pharaoh asks for a 'misheberach'!]

F cont;d . Who's rushing whom?

לג וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעַם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי
אָמְרוּ בְּלִנְיָ מִתִּים: לֵד וַיִּשָּׂא הָעַם אֶת־בְּצֻקוֹ טָרִם יַחְמֵץ...
לֵה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַדְבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׂאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף
וּכְלֵי זָהָב וְשִׁמְלֹת: לוֹ וַיְהִי־נָתַן אֶת־חֹן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם
וַיִּשְׂאֲלוּם וַיִּנְצְלוּ אֶת־מִצְרַיִם:

G. THE EXPULSION - Egypt forces Israel to leave:

DAY ONE - From Raamses to Succot: Shmot 12:37

לז וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵס סִבְתָּה כִּשְׁש־מֵאוֹת אֶלְפֵי רִגְלֵי..
לט: . וַיֵּאָפוּ אֶת־הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְת מִצּוֹת כִּי לֹא
חֵמֵץ כִּי־גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה וְגַם־צִדָּה...

DAY TWO- From Succot to Eitam, & armed! Shmot 13:17-23

יז וַיְהִי, בְּשַׁלַּח פָּרְעֹה אֶת־הָעַם יח וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת־הָעַם
דָּרַךְ הַמִּדְבָּר, ים-סוּף; וַחֲמֻשִׁים עלו בני-יִשְׂרָאֵל, מֵאָרֶץ
מִצְרַיִם... כ. וַיִּסְעוּ מִסִּבְתָּה וַיַּחֲנוּ בְּאַתָּם בְּקֶצֶה הַמִּדְבָּר.

DAY THREE- To the Desert, or Back to Egypt? Shmot 14:1-4

פרק יד א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֵּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַעַל צְפֹן
נִכְחוּ תַחֲנוּ עַל־הַיָּם: ג וַאֲמַר פָּרְעֹה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִים הֵם
בְּאָרֶץ - סָגַר עָלֵיהֶם הַמִּדְבָּר: ד וַחֲזַקְתִּי אֶת־לִב־פָּרְעֹה וְרַדְדִּי
אֲחֲרֵיהֶם וְאֶכְבְּדָה בַּפָּרְעֹה וּבְכָל־חִילוֹ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי ה'..

H. Pharoah 'takes the bait' & declares war!: Shmot 14:5-9

ה וַיִּגַּד לְמַלְאָךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעַם וַיִּהְיֶה לְבַב פָּרְעֹה וַעֲבָדוּ
אֶל־הָעַם וַיֹּאמְרוּ מֵה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי־שַׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַבְדָּנוּ .
וַיֹּאסֶר אֶת־רֶכְבוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ... ט וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם...

End Results ---

- **Egypt loses the war-, thanks to God's intervention**
- **Hence - Bnei Yisrael keep the 'spoils' (and what they 'borrowed')**
- **God's promises from "brit bein ha'btarim" have been fulfilled -**
 - **The 'enslaver' has been punished**
 - **Bnei Yisrael leave with 'great wealth**
- **Nobody lied! Instead Egypt is paid back for הַבָּה נְתַחֲכָמָה לוֹ**
- **Bnei Yisrael travel into desert to worship God at Har Sinai'**

I. Ibn Ezra on 11:4

D. אבן עזרא הפירוש הקצר שמות פרק יא

(ד) ויאמר משה כה אמר ה' - ...* גם אמר השם, כאשר אעשה הנפלאות במצרים, ובהיות ישראל קרובים לצאת, ושאלה (שמות ג, כב). ולולי שנתן השם להם החן לא היו נותנים להם כלום. ודע כי דבר גדול היה. וצדיקים גמורים היו ישראל, שלא גלו הסוד, והוא שפרעה חשב על דברי משה דרך שלשת ימים שילכו וישוּבו אל מצרים. וחלילה שהנביא דבר כזב, כי לא אמר לעולם נשוב. וחכמת השם נשגבה מדעתנו. ואשר נראה לי שהיה זה הדבר בעבור שני דברים: האחד: שיתנו להם כלי כסף וזהב. ואלו ידעו שלא ישובו, לא היו נותנים. והדבר השני: שיטבע פרעה וחילו. כי אלו היו הולכים ברשותו, ואין בלבו שישוּבו, לא רדף אחריהם. והעד: ויגד למלך מצרים כי ברח העם (שמות יד, ה)

SUPPLEMENTAL SOURCES:

J. What were the Egyptians afraid of? Shmot 1:8-10

ח וַיִּקַּם מֶלֶךְ-מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר, אֶל-עַמּוֹ הַזֶּה, עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל--רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. י הָבָה נְתַחֲכָמָה, לוֹ: פֶּן-יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם-הוּא עַל-שְׂנְאֵינוּ, וְנִלְחַם-בָּנוּ, וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ.

K. Not wanting to leave Egypt -

* Their complaint before Kriyat Yam Suf - Shmot 14:10-13;

י וּפְרַעֲהָ, הַקְּרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם ... וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֶל-יְהוָה יֹאמְרוּ, אֶל-מֹשֶׁה, הַמַּבְלִי אִין-קְבָרִים בְּמִצְרַיִם, לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בַּמִּדְבָּר: מֵה-זֹאת עָשִׂיתָ לָנוּ, לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. יב הֲלֹא-זֶה הַדָּבָר, אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר, חַדְל מִמֶּנּוּ, וְנַעֲבֹדָה אֶת-מִצְרַיִם: כִּי טוֹב לָנוּ עַבְדָּתְךָ-מִצְרַיִם, מִמֵּתָנוּ בַּמִּדְבָּר. יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, אֶל-תִּירְאוּ...-